

Östgötanatur 3

Magisk natt på Kärnskogsmossen

Månen och myren i magisk förening

Det var någon gång på sensommaren som jag först läste om den förestående månförmörkel- sen. Var kan jag hitta bästa platsen att upple- va den i våra trakter? Det började jag fundera på redan då. Månen skulle befinna sig osed- vanligt nära jorden och bli till en supermåne, i alla fall enligt kvällstidningarna. Det måste upplevas med alla sinnen och kameror. Ju närmare vi kom den 28 september desto mer skrevs det om blodmånar och supermånar. Men det som intresserade mig mer var om SMHI kunde hålla molnen borta under den viktiga natten. I den långa prognosen gick det att skönja ett vagt löfte om en klar natt.

Köp en lott eller något sådant för nu lovade vädernåjderna i Norrköping att natten till 100 procent skulle bli molnfri. Jag meddelade min arbetsgivare att måndagen var en ledig dag ämnad för ädlare syften än de vardagliga sysslorna. Med ett leende på läpparna bekräf- tades ledigheten av min tåliga chef.

Fri och ledig var det klart att dra till skogs. Men vart? Var fanns bästa stället att kom- ma så långt bort från stadsljus och nyfikna människor som möjligt? Till slut insåg jag att norra Östergötlands gränstrakter och Kärn- skogsmosse med sina fria horisonter vore den mest ideala platsen.

Kärnskogsmosse har i långliga tider varit ett skjutfält för jaktflyget. I de vidsträckta myr- stråken har så mycket naturvärden bombats fram att det nu är ett fantastiskt naturreser- vat. Hit vallfärdar många naturintresserade på våren för att uppleva de rika orrspelen ute på myren. Men här finns mer än orrarr. Fågellivet i övrigt är också spännande med tranor, ljungpipare, storspovar, enkelbecka- siner och tokiga gökar. Fast nu på hösten är Kärnskogsmosse den stilla vildmark som den alltid varit, sedan flyget övergett området och naturvännerna inväntar våren.

Jag står utanför bilen och känner myrens kalla litet källarluktande andedräkt samtidigt som det knäpper en aning från bilmotorn som håller på att svalna. Det är kyligt och nästan kusligt tyst. Det enda som stör är mitt eget blodsystems pumpningar och bruset från venerna. Ja, så tyst är det...

Jag samlar ihop kameror, stativ och annat nödvändigt och går mot myrens spänger. Det frasar om nattfrost som biter hungrigt i mina kängor. Ute på myren öppnar sig den mest fantastiska stjärnhimmel jag någonsin

skådat. Den är helt full med gudarnas sym- bolrika punktskrift. Himlen tar formligen andan ur mig med en måne som till hälften är uppäten av ett skuggurtidsdjur, som sakta men säkert slukar bit för bit av ljus. Det är magiskt och känslan i kroppen svårförklarad. Nu – klockan 03.48 – ligger månen bara 356 876 kilometer från jordens mitt. Vår atmosfär bryter de långvågiga solstrålarna så att det röda spektrumet ger månen dess blodiga färg. Jag inser det unika i upplevelsen och vet att det ska ta 21 år tills det upprepas igen. Om jag lever då är jag 78 år.

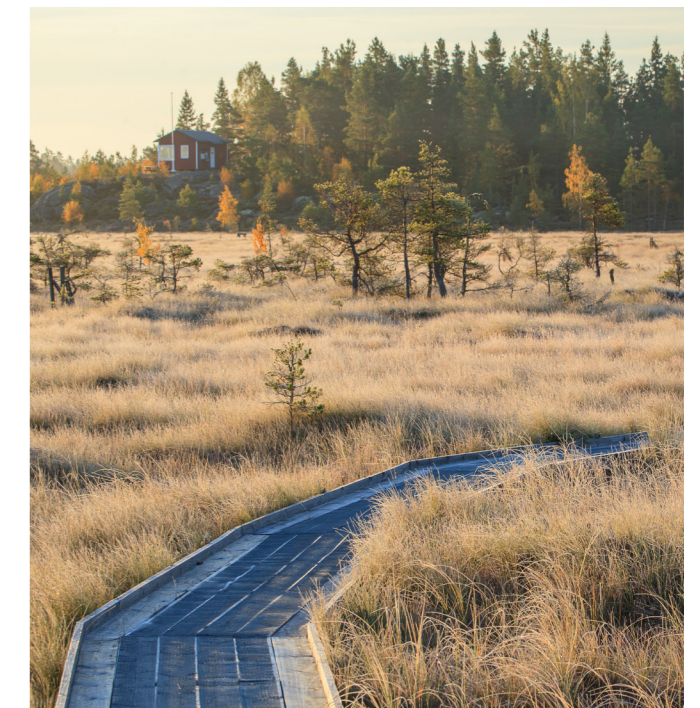
Efter drygt en timme har kylan från den frostiga myren nått gränsen för vad som är uthärdligt. Jag packar ihop mina grejer och ger mig ut på en lång promenad längs natur- reservatets ledsystem alltmedan månen sakta kryper fram ur jordskuggan och ger mig hyff- sat ledljus under promenaden.

I gryningen är jag tillbaka till utsiktspunk- ten vid Bergön. Uppvärmd efter vandringen kokar jag kaffe utan besvär och snart ska det bli gott med frukost. I väster håller den gula fullmånen på att sjunka mot barrskogshavet.

Två molnslöjor ser ut som om de lånat sina dubbla ringar av Saturnus som tillsammans med Venus bleknar i den tilltagande gryning- en mot horisonten i öster.

Aromatiska ångor från den puttrande kaf- fepannan sveper förbi mig innan de förenar sig med dimbankarna över myren och blir till glittrande frost. En försiktig klunk av det varma kaffet och jag inser att jag sent ska glömma denna magiska natt. I öster går solen upp över skogsranden och som genom ett trollslag färgar den myren varmt guldgul. Det är då det händer. Från flera håll kommer orrarr flygande ner på myren. De blir sittan- de som sotsvarta klumpar mot den frostvita myrvegetationen.

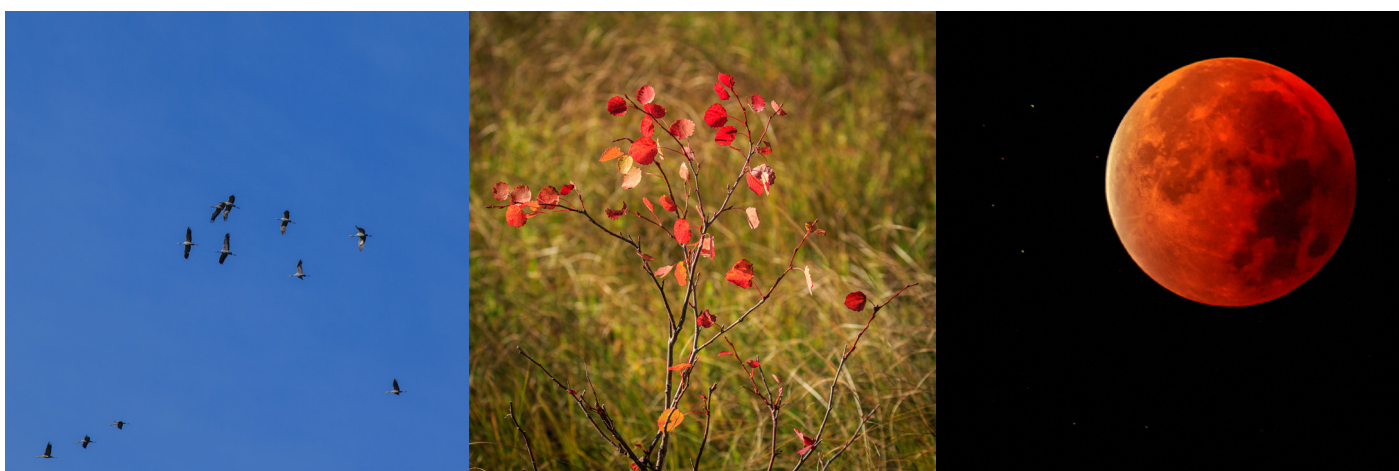
”Phyyysssssssiii”, blåser en orre, flera tuppar faller in och snart är det fullt orrspel. Till slut spelar 35 tuppar mitt i min frukost. Även om jag läst om att det kan förekomma ett försik- tigt höstspel så överstiger detta min vildaste fantasi. Orrarnas spel bubblar fram och åter. Vilken morgon! Jag får nypa mig i armen när orrarnas kutter plötsligt överröstas av brölen från en brunstig älgdjur inne bland myrtallar- na. Fort fram med inspelningsutrustningen och upp med mikrofonerna medan tjuren går där och brölar. Men börjar han inte komma litet väl nära hinner jag tänka precis som han får vittring på mig och dundrar iväg så att myrtuvorna flyger omkring honom. Vips var älgen borta, men en liten inspelning med hö- storrspelet och en brunstig älg fick jag i alla fall.

Efter nattens och morgonens äventyr med älgar, orrar och en rejäl frukost kommer tröttheten. Jag tar liggunderlag och sovsäck med mig och somnar under en tall i morgonsolen. Trumpetande tranor väcker mig och yrvaket ser jag hur tranplogar i rad seglar förbi på den blå höstskyn. Jag har nog sovit en bra stund. Förmiddagen är redan långt gången när termiken börjar bära tranorna allt högre upp.

Lite kaffekokning bland myrens höstfärger väcker åter kroppens livsandar. När jag ser ut över vidderna lyser myren höstgul. Det är inte troligt att den här vyn i detta tidlösa myrlandskap har ändrat sig så mycket när det är dags igen den 11 februari 2036. Lever jag då kommer jag att stå här på nytt – hänryckt av gudarnas himlaristningar och sceniska verk...

Kärnskogsmossen är naturreservat sedan 2009 och omfattar cirka 700 hektar. Mer information finns på länsstyrelsens hemsida.

<http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland/sv/djur-och-natur/skyddad-natur/naturreservat/motala/karnskogsmossen/Pages/index.aspx>